

Spomini na Maksima Gorkija

(Slavni ruski pevec Saljapin je napisal ob priliki nedavne smrti svojega enako slavnega prijatelja Maksima Gorkija spominsko črtico, ki je tu objavljena v izerpkju.)

"Ko sem se z "Normandijo" peljal iz New Yorka v Havre, sem dobil v roke ladijski list. Na prvi strani je bilo debelo natiskano: "Gorky est mort". Težko bi povedal, kako me je ta vest do dna pretresla. Ulegel sem se in sem zaprtih oči gledal pred seboj postavo v črnem sukniču, kakršna je v vsaki nižjino gorodskega gledališča sedela pred menoj.

"Nisem si jih sam zlomil, drugi so mi jih strli. To je bilo tako. V tisti vasi, kamor sem bil slučajno prišel, sem zagledal tale prizor: gola ženska razpuščenih las je stala ko konj vprežena v voz in kmetje so sedeli na vozu in so udrihali z bičji po njej. Pristopil sem in kriknil: Nesramna banda, ali ste vsi znoreli? Kaj pa počenjata? — Kdo si pa ti, — so odvrnili —, odkod pa si, kaj te pa to briga? — No — in sem se zavedel, ko sem že ležal v jarku. Pa le zato sem se zavedel, ker je deževalo in sem že ležal v vodi, ki me je osvestila. Komaj sem se bil privlekel v vaško bolnišnico. Odtod so ta rebra ...

Vsa ta znamenja in vsa ta doživlja, ki so bila v njih zarisana, so bila, kakor mislim, v najglobljih globinah duše tega človeka. Ženska, ki so jo bičali; tožaska dela brezdomovince na Volgi in zdvajanje — ne samo njegovo, marveč tudi zdvajanje vseh teh temnih, bednih milijonov o pomenu in resnici življenja — to je bilo tisto, kar je Gorkemu stisnilo pištolo v roko.

Naj mi kdo karkoli reče o Alekseju Mihajloviču, sem pa v dnu svoje duše, ne da bi malo pomišljal, prepričan, da so izhajale vse njegove misli, vsa čustva, dejanja, zasluge in zablode — iz ene same korenice: iz Volge, iz tega velikanskega, ruskega veletoka in iz njenega ječanja ... Če je Gorki burno in samozavestno stopal naprej, tedaj je šel najboljši bodočnosti svojega ljudstva nasproti. In če se je motil, zašel na stranpota, pa je vendarle stopal istemu smotru naproti ...

Omenil sem Gorkega bolečino za svoje ljudstvo, ki ni bila nikoli utešena. Povedal bi še besedo o njegovi drugi strasti:

o njegovi ljubezni do Rusije. Spominjam se, kako sva načela to vprašanje. Velika ruska vira naju je pognala na dve različni strani. Jaz sem bival v Parizu, Gorki pa je prišel na poti v Moskvo iz Sorrenta v Rim. Pripomniti pa moram, da je Gorki soglašal s tem, da odidem iz Rusije: "Tu, dragi moj, ni več prostora zate," mi je bil dejal. A ko sva se bila l. 1928 sešla v Rimu, v času, ko se je bilo po mnenju mojega prijatelja že marsikaj spremenilo v Rusiji in bi imel (kakor je mislil) spet priložnost v Rusiji delovati, mi je strogo rekel: "Zdaj pa, Fedor, je čas, da prideš v Rusijo!"

Na tem mestu ne bom govoril, zakaj da tedaj nisem šel Gorkega. Odkrito priznam, da do današnjega dne ne vem, kdo izmed naju je imel bolj prav. Le to prav za trdno vem, da je bil njegov poziv glas ljubezni, ljubezni do mene in do Rusije. Gorki je govoril v globokem prepričanju, da smo vsi last svoje dežele, svojega ljudstva in da moramo živeti vsi skupaj — ne samo moralno, kakor sem ga hotel večkrat potolažiti —, marveč tudi telesno — z vsemi brazgotinami, vsemi vzboklinami in vsemi grbami."

Azijski Ariji in arabske babice

Če hoče danes nekdo v Nemčiji dobiti kakšno nameščenje, se mora izkazati s svojo "plemensko čistostjo." Kdor se hoče udeleževati kot članar, kdor hoče v SA, SS ali katerih drugih organizacijah narodno socialistične stranke imeti kakšno vlogo, se mora izkazati z arijskimi predniki do l. 1800. Tako je režim uvedel nekakšen družinski potni list, ki predstavlja neko vrsto rodovnika. Dobiti ta uradni rodovnik, pa ni tako lahka reč. Kompetenti zanj se morajo obrniti do cele vrste oblasti in potem dolgo čakati na odgovor, kajti uradi so zavoljo silnega povpraševanja po arijskih prednikih preobloženi z delom kakor nikoli.

Nemško ljudstvo velja za povprečno zelo izobraženo in inteligentno, vsaj hvali se rado s tem, toda dejstvo je, da večina prebivalstva nima pravega pojma o tem, kaj pojem "Ariji" prav za prav pomeni, čeprav je to vendar beseda, ki jo uporabljajo milijonkrat na dan. Iz tega se rodi najbolj smešni nesporazumi. Berlinski list "Neues Volk" je objavil v eni svojih zadnjih števil precejšnjo zbirko najbolj groteskni vlog, ki jih je prejel en sam matični urad v tem mestu.

Tako piše neki nesrečnež: "Pogledal sem v leksikon za Ariji. Tam pravijo, da živijo Ariji v Aziji. Mi pa nimamo v Aziji nobenega sorodnika, kajti doma smo iz Prenzlaua."

Se hušje se je zgodilo nekemu drugemu občanu: "Prosim, pošljite mi arabsko babico z rojstvom in smrtjo," piše mož v svoji vlogi. S sorodstvom je sploh velik križ: "Moj tast pravi, da je Arijec," piše. "Takšna ustna trditve ne velja nič. Toda če jo bo imel črno na belem, tedaj ne bo mogel več dvomiti."

Neki drugi obupanec kliče na pomoč: "Prosim, pomagajte mi do arijske stare matere, saj mora biti v vaši matriki." Neki uradnik pa pravi: "Potrebujem svojo prababico za ureditev uradnega zakona." Iz neke druge vloge: "Z ozirom na splošni preobrat, prosim za izkazilo mojega rojstva." — "Ker nimam v Gdanskem nobenega znanega človeka, se obračam s svojim rojstvom do vas," piše nekdo. In: "Prosim, pošljite mi moje rojstvo, ker ga potrebujem za poroko," moleduje drugi nesrečnež. "Končno vas prosim za sporočilo, da-li ni mojega stare-

Društveni KOLEDAR

1937 JANUARY 1937

SEPTEMBER

- 6. septembra, nedelja — Piknik pev. zbora "Delavec" na Zornovi farni, Bradley Rd.
6. septembra, nedelja — 25-letnico obstanka praznuje društvo "Zavedni Sosodje" št. 158 SNPJ z veselico in programom v Slov. Društ. Domu na Recher Ave.
6. septembra, nedelja — Srbski kulturni vrt, proslava za spomenik Njegosha in koncert v avditoriju S. N. Doma.
8. septembra, torek — Pričetek konvencije Jugoslovanske Katoliške Jednote, v avditoriju SND.
19. septembra, sobota — Confetti Ples pevskega zbora "Cvet" v Slovenski Delavski dvorani na Prince Ave.
20. septembra, nedelja — Slov. Del. Dom., koncert, otvoritev sezone.
26. septembra, sobota — Društvo "Comrades" št. 566 S. N. P. J. ples v avditoriju S. N. D.
26. sept. sobota — Slov. Demokratski Klub ples v SDD.
27. septembra, nedelja — Društ. St. Clair Grove, WC. Prireditve v Avditoriju SND.

OCTOBER

- 3. oktobra, sobota — Zenska Zveza št. 50 Plesna veselica v Avditoriju SND.
3. oktobra, sobota — 32nd Ward Young Men's Democratic Club ples v SDD.
3. oktobra, sobota — Veselico priredijo Brooklynske Slovenke, št. 53 SZZ v Sachsenheim, dvorani, 7001 Denison Ave.
4. oktobra, nedelja — 20-letnica društva "Vipavski Raj", št. 312 v Slovenskem Domu na Holmes Ave.
4. oktobra, nedelja — Dram. dr. "Ivan Cankar", Predstava v Avditoriju Slov. Nar. Doma.
4. oktobra, nedelja — Mladinski zbor SDD, ples v SDD.
10. oktobra, sobota — Klub O-Pal, Plesna veselica v Avditoriju SND.
10. oktobra, sobota — Emanon Club ples v S. D. D., na Waterloo Rd.
11. oktobra, nedelja — "Anton Verovšek", igra v SDD, Waterloo Rd.
11. oktobra, nedelja — Društvo "Abrašević", predstava v avditoriju S. N. D. na St. Clair Ave.
16. oktobra, petek — 23rd Ward Democratic club, ples v avditoriju S. N. D.
17. oktobra, sobota — Slovenske Sokolice št. 442 SNPJ 30-letnico v Avditoriju SND.
17. oktobra, sobota — Hippler Guards WC ples v SDD na Waterloo Rd.
18. oktobra, nedelja — Skupna društva SSPZ. Prireditve v Avditoriju SND.
18. oktobra, nedelja — Slovenska Zadržna Zveza ples v S. D. D.
24. oktobra, sobota — Društvo "Napredni Slovenci" št. 5 S. D. Z. Ples v Avditoriju SND.
24. oktobra, sobota — Slov. Zadržna Zveza ples v Slov. Domu, Holmes ave.
24. oktobra, sobota — Progressive ples v SDD, Waterloo Rd.
25. oktobra, nedelja — Koncert mladinskega pevskega zbora "Slavčki" v avditoriju SND. na St. Clair Ave.
25. oktobra, nedelja — Združene Slovenke, SDZ, ples v SDD.
31. oktobra, sobota — Društvo "Vodnikov Venice" 147 SNPJ Plesna veselica v Avditoriju SND.
31. oktobra, sobota — Slov. Zenska Zveza št. 18 — ples v S. D. D., Waterloo Rd.

DECEMBER

- 5. decembra, sobota — International Workers Union Lokal 32, ples v avditoriju S. N. D.
5. decembra, sobota — Castle Club ples v SDD.
6. decembra, nedelja — Društvo "Pioneers", HBZ, ples v avditoriju SND.
6. decembra, nedelja — "Pioneers HBZ, Plesna veselica v Avditoriju SND.
6. decembra, nedelja — Oreški klub, prireditve in ples v SDD Waterloo Rd.
12. decembra, sobota — Rooming Knights, ples v SDD.
13. decembra, nedelja — Verovšek igra v S. D. D. Waterloo
19. decembra, sobota — Mladinski zbor SDD koncert v SDD.
20. decembra, nedelja — Pevski zbor "Slovan" priredi svoj prvi koncert in ples v S. D. D., Waterloo Rd.
20. decembra, nedelja — Prosvetni Klub SND, Božičnica Slov. Mlad. Sole v Avditoriju Slov. Nar. Doma.
25. decembra, petek — Socijalistični klub št. 49 ples v S. D. D., Waterloo Rd.
31. decembra, četrtek — Plesno

veselico priredi pevsko društvo "Jadran" v SDD na Waterloo Rd.

1937 JANUARY 1937

NOVEMBER

- 1. novembra, nedelja — Radniška Organizacija, Predstava v Avditoriju Slov. Nar. Doma.
1. novembra, nedelja — Koncert pevskega zbora "Jadran" v SDD, Waterloo Rd.
7. novembra, sobota — Cerkljiško Jezero št. 59 SDZ ples v S. D. D., Waterloo Rd.
8. novembra, nedelja — Sam. Pev. Zbor "Zarja" opera v S. N. Domu.
8. novembra, nedelja — Društvo "V Boj" št. 53 SNPJ proslava 30-letnice društva v obeh dvoranah SDD, Waterloo Rd.
8. novembra, nedelja — Koncert pevskega zbora "Cvet" v Slovenski Delavski dvorani na Prince Ave.
14. novembra, nedelja — Društvo "Slovenec" št. 1 SDZ — Prireditve v S. N. D.
14. novembra, sobota — Washington No. 32 JZZ, ples v S. D. D., Waterloo Rd.
15. novembra, nedelja — 20-letnica Dr. Collinwood Hive v Slovenskem Delavskem Domu, Waterloo Rd.
15. novembra, nedelja — Collinwood Hive—Macc. ples v S. D., na Waterloo Rd.
15. novembra, nedelja — Blaue Donau, koncert v avditoriju S. N. Doma.
21. novembra, sobota — Društ. "Geo Washington" 180 JSKJ Plesna veselica v Avditoriju Slov. Nar. Doma.
21. novembra, sobota — Twelve Spades club — ples v S. D. D. na Waterloo Rd.
22. novembra, nedelja — Koncert društva "Zvon" v S. N. Domu na E. 80 St.
22. novembra, nedelja — Društvo Sv. Ana št. 4 SDZ. Proslava 25-letnice v Avditoriju S. N. D.
22. novembra, nedelja — Slov. Zenska Zveza št. 41 ples v S. D. D., Waterloo Rd.
25. novembra, sredo — Dramsko društvo "Anton Verovšek" zabavni večer v SDD, Waterloo Road.
25. novembra, sredo — Prosti ples priredi Inter-Lodge liga v Slovenskem Narodnem Domu na St. Clair Ave.
26. novembra, četrtek — Soc. Pevski zbor "Zarja", Koncert v Avditoriju SND.
28. novembra, sobota — Modernettes, ples v SDD.
29. novembra, nedelja — Dram. društvo "Ivan Cankar, Predstava v avditoriju S. N. D.
29. novembra, nedelja — Waterloo Grove W. C. prireditve in ples v SDD, Waterloo Rd.

FEBRUAR

- 6. februarja, sobota — Društvo "France Prešeren" 17 SDZ.

Plesna veselica v Avditoriju Slov. Nar. Doma.

- 7. februarja, nedelja — Dramsko društvo "Ivan Cankar", predstava v avditoriju SND.
21. februarja, nedelja — Slovenski Sokol, javna telovadba v avditoriju SND.

- 28. februarja, nedelja — Dramsko društvo "Abrašević", predstava v avditoriju SND.

MARC

- 28. marca, nedelja — Prosvetni klub SND Mladinska predstava v Avditoriju SND.

APRIL

- 7. aprila, nedelja — Dramsko dr. "Ivan Cankar", predstava v avditoriju SND.

IZNEBITE SE GLAVOBOLA

Olažja mesečno trpljenje Brez opija ali kinina

Ali vas nadlegujejo hudi glavoboli? Iznabite si jih! Za hitro odpravo — brez kinine, bromida ali opija — poskusite Garfield prasek proti glavobolu. Za povziti štiri krat 10c, 12 za 25c.

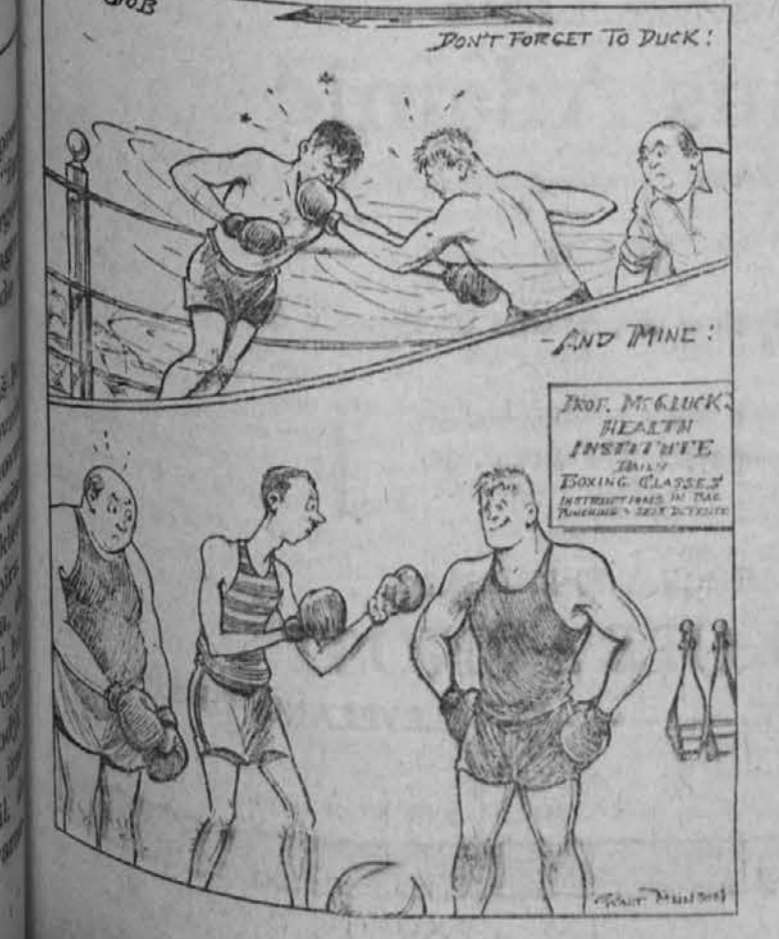
GARFIELD ZASTONJ!

Prašek proti glavobolu. Pišite za brezplačen poiskus Garfield praska proti glavobolu — tudi Garfield čaj proti zapiranju. Pišite Garfield Tea Co. Dept. T, Brooklyn, N. Y.

PREČITAJTE in TAKOJ SPOROCITE svoje ime, naslov, poklic in tel. šte. DA TUDI VASE IME UVRSTI KLASIFICIRANI ... NARODNI ADRESAR AMERIČKIH HRVATOV SLOVENCEV SRBOV 156 Fifth Ave. New York, N.Y.

Millions prefer it to mayonnaise - costs less! Miracle Whip Salad Dressing KRAFT

LIFE'S BYWAYS

KAJ SE JE ZGODILO

Novice o dogodkih doma in po svetu dobite dnevno v Enakopravnosti 6231 ST. CLAIR AVE. Henderson 5811

